

2

INAUGURATIO 2
SERENISSIMI
BALTASSARIS-CAROLI
ASTVRIAE ET HISPANIARVM
PRINCIPIS.

SCRIBEBAT EAM EPHEME-
ridem in exterorum, & amicorum gratiã Vin-
centius Turturetus, Philippo Magno
à Domesticis Sacris.

DICABAT CONSOBRINO D. HIERONYMO
Neapoli & Barresio, Principi Resuttanio, Toparchæ
Alexandrino, &c. Equiti Conchæ
D. IACOBI.

Anno

1632

Cum permissu. MATRITI.

Ex Typographia FRANCISCI MARTINEZ,

21

IN AVGVSTO

SEPTENNIO

BALTAZARIS CAROLI

ASTVRIAE ET HISPANIARVM

PRINCIPIS

SCRIBEBAT FAM ERNEM E

videtur in extororum, C amitorum gratia Via

centina T mlturctus, Philipo Magno

à Domestico Sacris

DICABAT CONSORRINO D. HIRONIMO

Napoli & Barro, Principi Rulandio, Toparcha

Alexandino, &c. Edici Concha

D. IACOBI

Anno

1635

Cum permissu MARTINI

Ex Typographia Francisci MARTINI

INAUGVRATIO
PRINCIPIS ASTVRIAE
ET HISPANIARVM,
HOC EST,

SOLENNES SACRAMENTVM, QVOD
in nomen Serenissimi Baltassaris-Caroli, Asturia &
Hispaniarum Principis, more maiorum dixere Carolus
& Ferdinandus Patris, & Ordines Castella; nempe
Antistites, Magnates, Proceres, Procuratores Urbium.
Nonis Martijs, anno salutis restituta
M.DC.XXXII.

QVAESITA QVAE PRAESCRIBO
LVCEM AFFERENT NARRATIONI.

I.

QVANDO primùm Castellæ Reges filium primigenium, vel alium hæredem natum, & educatum in spem Regni Asturiæ Principem, ritu solenni, quem describemus, inaugurarunt?

Anno M.CCC. LXXXVIII. cum Hæricus Ioannis Primi filius nupsit Catherinæ Ducis Lecestrij filię. Ita convênit cum patre novæ nuptæ.

A 2

Cur

INAUGURATIO

II.

¶ Cur Asturiæ Principem vocarunt? An ab alio Rege Castellæ diverso titulo aliquando insignitus?

Ita vocarunt, quòd ea Hispaniæ pars sit vetustissima portio Regni Castellæ, & post vendicatam Hispaniam à Mauris, ea appellatio inter cæteras Regias sit æquè antiqua. Ioannes II. Henricum filiū Giennensem Principem appellavit.

III.

Asturum Princeps quâ primùm ceremoniâ à patre Rege inauguratus?

Rex filium primigenium in solio Regio sedere fecit: eiusdem caput pileo operuit, virgam auream tradidit, & Asturiæ Principem dixit.

IV.

Quot Principes Asturiæ inaugurati? Ex iisdem quot Mares, quot Foeminae?

Viginti, nisi fallit me Scriptor peritissimus rerū Hispanicarum, ex quibus numeravi Mares quatuordecim, sex Foeminas; subiecta tabula eisdem representat,

Patres Reges, locum & annum inaugurationis.

PRINCIPES.	REGES PATRES.	LOCVS INAUGV- rationis.	ANNVS
Henricus III.	Ioannes I.		1388.
Ioannes II.	Henricus III.		
Catherina.	Ioannes II.	Madrigalij.	1423.
Leonora.	Ioannes II.	Burgis.	1424.
Henricus IV.	Ioannes II.	Vallisoleti. Et reno- vatur sacramentū.	1425. 1432.
Ioanna, credita Regis filia.	Henricus IV.	Matriti, & Lo- soya.	1462. 1430.
Alphonsus.	Ioannes II.	Cabeçonij.	1464.
Isabella.	Ioannes II.	In diversorio Tauro- rum Guisandensium.	1468.
Isabella.	Isabella & Ferdin.	Madrigalij, & Toleti Rege fratre mortuo.	1476. 1498.
Ioannes.	Isabella & Ferdin.	Toleti.	1480.
Michael.	Emanuel Rex Lusit & Isabella Castel- la Princeps.	Ocana.	1499.
Ioanna.	Isabella & Ferdin.	Toleti.	1502.
Carolus V.	Philippus I.	In Belgio.	1516.
Philippus II.	Carolus V.	Matriti.	1528.
Carolus.	Philippus II.	Toleti.	1560.
Ferdinandus.	Philippus II.	Matriti.	1573.
Didacus.	Philippus II.	Matriti.	1580.
Philippus III.	Philippus II.	Matriti.	1584.
Philippus IV.	Philippus III.	Matriti.	1608.
Baltassar Carolus	Philippus IV.	Matriti.	1632.

V.

An Principes aliqui inaugurati minores ætate, quã quã natus erat Serenissimus Baltassar-Carolus?

Duos observavi: Philippum II. qui cùm anno 1528. inauguraretur, decem tantũ menses & viginti dies natus erat. Ita postulabãt Caroli V. bellicæ expeditiones. Alter fuit Ferdinandus eiusdem Philippi filius, cui anno 1573. Ordines Castellæ iurarunt, & natus erat annũ unicum, menses quinque, dies viginti septem.

VI.

An præter Ordines Castellæ Principi inaugurando dicant sacramentum, & manum deosculentur Regio sanguine progeniti, etiam si stent in linea ascendentiũ? Ita fit, licet cum aliqua differentia: & hoc obsequiũ etiam præstant fratres, sorores, patru, amitæ, aviæ. Sic in Philippi Tertij verba iuravit Maria Augusta eiusdẽ avia. Philippo II. iuramentũ dixit amita Leonora Gallia Regina, Caroli V. soror; Ioanna verò Lusitaniæ Princeps Carolo, & Ferdinando Philippi fratris filijs. Sed hæ Regiæ mulieres iurarunt tanquam Castellæ Infantes.

VII.

An externorum Regum filij primigenij appellati sint Principes alicuius ditionis?

Vocati olim in Aragonia, Gerundæ Principes; in Navarra, Vianæ; in Anglia, Valliæ; in Gallia, Delphinis; in Regno Neapolitano, Duces Calabria.

VIII.

Quid de hac re in veteri Aula Augusta?

Similis consuetudo viguit; cùm enim Imperatores post Augustum, Augusti dici voluerint, hæredes qui in spem

spem Imperij alebantur, Cæsares vocarunt, unde dicti: *Designati Augustæ Maiestatis hæredes*. Nec verum est hoc genus honoris novum fuisse sub Ælio Vero; nam hæredes Imperij iam antea *Cæsares dicti*. Sic Drusus Tiberij filius in Germaniam à patre missus, *Cæsar vocatus*. Sic Titus & Domitianus, vivente patre, à Senatu *Cæsares designantur*. Sed ista alij in collectaneis Imperij.

I X.

Quo dicendi modo apud Latinos declarata hæc ceremonia?

In veteri Republica Magistratus novus dicebatur iurare in leges. Sub Imperatoribus iurabant in verba, in nomen, in acta eorundem. Quod erat fidem præstare, Dominum agnoscere, quæ egerant, iusserant servare. In alio etiam sensu dictum: iurare in verba alicuius, cū scilicet non viritim iurabatur, sed unus aliquis cæteris iusiurandum præibat. Hinc *præiuratio, præitio, & præire* sacramentum: quoties ergo secundum formulam ab alio recitatam iurabatur, dicebāt iurare in illius verba.

X.

Quid Homagium?

Idem quod Hispanè, *Pleito omenage*; cū quis scilicet astringit se alteri ad aliquid præstandum. Est vox Græco-barbara, & derivatur à verbo Græco, *ὁμῶ*, idest, iuro, nō ab homine. Licet dicatur etiam *Hominium, & Hominatum*. Qui Homagium præstat, procumbit in genua, & coniungit manus. Ita iunctas inserit in manus illius, cui astringit suam fidem, in ea verba, quæ idem solet præire. Formula habetur in libris feudorum.

INAUGVRATIONIS OCCASIO.

RAESENS status Religio-
nis Catholice, Monarchiæ
Hispanæ, & inclytæ fami-
liæ AVSTRIACAE, postula-
vit, ut PHILIPPVS IV. Or-
thodoxæ fidei Assertor Se-
renissimum BALTASSA-
REM-CAROLVM nondum
trimulum, unicam & pri-
migeniam prolem, natum,
atque educatum in spẽ Im-
perij amplissimi, Asturiæ & Hispaniarum Principem
more maiorum inauguraret. Retundenda erat huius
audacia punienda illius perfidia: ad nodos Gordios in-
famis foederis dissolvendos ipsemet Rex Maximus, de-
votum Deo & Religioni caput, Hispanum gladiũ ex-
ferere cogitabat, imo peritulum habebat, quod adhuc
propositum animo Regis Catholici, fixumque est. Igi-
tur convocati sunt Castellæ Ordines, Antiffites scili-
cet, Magnates, Proceres, & Procuratores Vrbiũ. Præ-
celsẽre in Aula traditiones Principis inaugurandi le-
cticã vehebatur (duos enim natus erat annos, menses
quatuor, dies v̄ginti præterpropter) Magnates, & Pro-
ceres aliquot aequitabant. Hæc transvectio facta est
ad demerendos subditorum animos: quod in Hispania
faciẽ impetratur; cum nulla natio sit amantior, & ob-
servantior sui Domini.

Dies & locus inaugurationis.

Dies Dominicus, septimus Martij, & sacer D. Tho-
mæ

mæ Aquinati, sollemnissimæ celebritati deligitur. Locus verò Cœnobium Hieronymianum, ut sæpè aliàs: cui adhærent ædes Regiæ, sed modicæ. Pridie eius diei Rex, Regina, Princeps, Regij fratres CAROLVS, & FERDINANDVS, cum Gynecæo, & ministerijs Palatinis ex domo Regiâ discedunt, & Cœnobium ipsum petunt, in quo pernoctarunt. Cessère viri Religiosi cubiculis, quæ oppidum spectant, & imminent priori perystilio: angustæ erant ædes Regiæ contiguæ.

Qui adesse debebant, iubentur præstò esse hora octava matutina (more Hispano, qui à media nocte horas enumerat) Milites Prætoriani, Hispani, & Germani, necnon Sarissiphori Burgundiones tenuère suas stationes. Sed dum sumus in apparatu, nõ nisi undecima initium fecit celebritati.

Regis in Templum discensus quo comitatu?

TVM Rex per superiorem & priorem deambulationem Cœnobij è contiguis & modicis ædibus descēdit Templum petiturus. Præcedebant de more Prætores Urbani, Pædagogium, & cæteri Aulici ab obsequio: deinde Præfecti, seu Maiores domus Regiæ, Proceres, & Magnates; postremus sequebatur Dux Albanus summus Aulæ Præfectus, elevatum baculum gerebat in signe supremi ministerij Palatini: ibatque operto capite medius inter Fœciales, seu Caduceatores superindutos paludamentũ pictum Regijs insignijs: hos verò præcedebant, qui deauratas, & prægrandes clavas gerunt in sceptri modum efformatas, quos proinde dixerim sceptriphoros. Sed Regijs personis nemo prorsus proximior præibat, quàm Comes Oropesæ, nudato capite, nudatũ ensẽ gerens, supremæ scilicet iustitiæ symbolum, & denotantem vitæ, necisque in subditos potestatem, quam tamen Reges Hispani reconditam ferè semper habent

I N A V G V R A T I O

in vagina, ea est populorum quies, & Principum clementia; sed munus gestandæ macheræ contigit Comiti iure hereditario, ut mox dicam. Succedebant Carolus & Ferdinandus Patruī, qui Serenissimum & Amantissimum nepotem **BALTASSAREM-CAROLVM** medium non tam gestabant, quàm leviter trahebant utraque manica elegatissimæ vestis ad Principis talos demissæ; vix enim pedibus tenellus Princeps cōsistebat. Elevatū oportuit eodem modo cūm gradus erant ascendēdi.

Rex sequebatur, ad cuius lævam Regina incepsit in-nixa Ephœbo honorario; ponè veniebant Matronæ & Puellæ Gynecæi vestium varietate, & elegantia ornatisimæ; quarum firmata gestarunt de more pueri honorarij, & brachijs circumvoluta.

Hac pompâ personæ Regiæ cortinas itē Regias subiēre: Princeps in proximum, & ad id paratum cubiculum est deductus; reducendus peracto sacro, ne scilicet tē dium illi crearet solennitatis prolixitas, quæ duravit quatuor ferè horas.

Templi ornatus.

TEmpli ornatus, & sedilium dispositio hæc erat. Parietes vestiebant pretiosiora & elegantiora Aulæa, quæ in Regia supellectili adservantur; erant contexta filis sericis & aureis: ingens pretium adæquabant, artis textoriæ prodigiū, nō tam si spectares materiam, quàm si artem ipsam attenderes. Vix auderet peritus pictor penicillo depingere, quæ graphicè acus & radius expresserat. Referebant autem ipsa peristromata Apocalypseos mysteria, Historiam Cyri, & Noëmi vitæ non brevem periodum, præter emblemata, symbola, phrænoscemata, flosculos, aves, larvas & alia huius varietatis temerariâ dispersione ad oras, & limbos adiecta.

Area quæ contingit aram maximam constructo tabu-

bulato amplior est effecta : ad eam per quindecim gradus patebat ascensus. Ibi erectæ Regiæ cortinæ, datus locus Gynæceō, Antistiti sacris operanti, & alijs, qui ibidem sederunt, dum est litatum: legatis Principū, Præfectis Aulæ (Maiores domus Regis & Regine vocamus) viris Senatorijs, & Regi à Secretis, Facies & dispositio huius Regij Throni hæc erat.

Descriptio Throni Regij.

AD latus sinistram ipsius aræ maximæ Antistiti sacris operaturo (is fuit Eminentissimus Cardinalis Zapata, supremus Fidei Quæstor, tantarum cęremoniaram dignus Antistes) & Sacellanis Regijs, qui illū facientem adiuvarunt, nō angustus locus patuit. Proximè (interiecto ostio, quod ducebat ad cubiculū, in quod Princeps secessit, & erat finem sacri præstolaturus) adstabat Dux Alve, sed hīc capite nudato elevatum tenens baculum insigne summæ Præfecturæ domus Regiæ. Comes Oropelæ illi adhærebat, sed proximior Regijs cortinis, & sustinens machæram nudam ex familiæ prærogativa: est enim hæreditario iure Castellæ maximus Apparitor, vel ut alijs placet, Iustitia maior; ensis non levis erat, & Comes planè puer (novennis erat) & imbecillis, sed eo pondere quatuor ferè horas prægravatus nullum expressit defatigationis sensum.

Sequebantur Regiæ cortinæ altiores & ampliores quàm in Sacello Aulæ eriguntur: illas de more deduxit & reduxit Præfectus eisdem, dum tamen res divina facta est. Quâ peractâ, eius opera cessavit: nam sublatum fuit Lectisterniū à Custode supellectilis Regiæ, & à Meratore, & deductâ cortinâ anterior ex utroque latere: remansit posterius, & supernum velum, quæ usum amplissimi Vranisci præbuere. Ita cunctis apertum patuit Regium Solium, in quo personæ Regiæ hoc modo confedere.

Sedes Regia.

REX in sella, Regina ad lævam in tribus pulvinari-
bus, vice suggestus: reclinabat humeros in quartum,
quod sellæ (quæ etiam aderat, sed inversa) adhærebat.
Carolus & Ferdinandus, ille Regis, hic Reginae latus
non tam claudebant, quàm servabant. Sedebant quidē
sed utriusque sella introrsum abibat, unde Regias ses-
siones non æquabant. Princeps verò trimulus cū tē-
pus poposcit, ante Regios parētes in sellula sedit à me-
dio calthris, seu cācellis circumsepta, cui etiam locula-
mēta aptaverant, in quibus pupulæ, & alia infantium cre-
pundia reposita, ut nimirum prolixæ solennitatis tædiū
puellulo levarent. Sed nullum usum habuēre, cū *suprà*
ætatem, supra fidem imperturbatus steterit; nō risus, non plo-
ratus, nō gestus alij pueriles infantiam dixeret. In summa tam
ipse seriam induit personam, quàm Regiam Deus dedit & pa-
rentes. Pileolo opertus semper, ensiculū gestavit. Thro-
num ipsum Regium sequebantur Matronæ & Puellæ
Gynecæi in solo tapetibus operto sedebant: elegantia,
& varietas vestium, ut dixi, comptus, & ornatus capitū
talis qualis diem decebat, & elegantissimas puellas.

Antistites.

Dexterum cornu aræ maximæ attingebant & occu-
pabant Antistites, sedentes eo ordine, quem dedit
tempus consecrationis: omnes tamen loco & honore
anterior D. Alphonsus Peresius Gusmanus Patriarcha
Indiarum, summus Aulæ Sacellanus, & æris Eleemosy-
narij distributor: inter quem, & Episcopos fuit per ali-
quot dies agitata controversia de sessione & proëdria,
cui scilicet deberetur, sed antecessit loco, qui omnibus
præiit rei divinæ accuratâ diligentia, & pervigili ad-
ministratōe. Sequebatur proximus Archiepiscopus
Gra-

Granatensis, Castellani supremi Senatus Gubernator; deinde Conchensis, Præses Consilij Aragonici, quem excipiebat Placentinus titulo tenus, nam Sacerdotium eiuraverat, honorem tamen retinebat; post quem Legionensis designatus Palentinus, Guadicensis, Ovetensis. Hic fuit locus Antistitum dum sacrum celebratur. Quo peracto, ad ordinum sedilia descenderunt.

Præfetti domus Regiæ.

ANtistites sequebantur Præfetti domus Regiæ, Maiores domus vocamus, tam qui in Orbem præfunt Regis, quàm qui Reginæ officijs Palatinis. Sed stâtes, & capitibus nudatis innixi tantum suis baculis, quos gerunt pro insigni, & utrinque in extremo inclusos & alligatos argento fabrefacto: antiquitas in ministerio locum designavit. Ex iisdem Comes Orgasius mandata Regia excipiebat, & ad solennes cæremonias quasi eandem Magister, quos opus erat, vocabat, instruebat.

Legati.

PRæfectos Regiæ excipiebant Legati Principum, sedentes ut in Regio Sacello: Pontificius, Gallus, Venerus; Cæsareus aberat: cæteris hæc prærogativa nõ conceditur.

Senatores.

Legatorum latus claudebant Senatores Regij, sed stantes, & tanquam testes soliti adhiberi. Adfuere enim aliquot vocati ex supremis Consilij, sed nõ omnibus: Castellanium misit Senatores, quos cubicularios vocat, Hispanè *de la Camara*: ex reliquis eiusdem Regij Senatus duos, Aragonium item duos, totidem Italicum, par numerus venit è Lusitano, unicus ex Belgico: omnes in proprio Senatu antiquiores. Hic incidit lis de loco

loco inter Secretarium Cubiculi, Hispanè etiam *de la Camara*, & aliquot Senatores; voluit stare post Castellanos, & antecedere reliquos, sed stiparunt isti corpora, & ipatio excluderunt, pro quibus fuit iudicatum. Vnde illi datus locus extra ordinem, seu chorū, tamen si quid fieri in posterum deberet, amplius esse deliberandum, sic statutum. Terminabant hanc scenam Scribæ Senatus Castellani & Palatini, qui omnes celebritatis particulas in acta referebant.

Fœciales, Sceptriphori.

ATque hæc erat facies, & dispositio solij Regij, & superioris tabulati tapetibus cooperti, à quo ad Templi imum pavementum per quindecim circiter gradus descendebatur: ipsorum graduum latera occupabant Fœciales quatuor, & totidem Sceptriphori, qui clavas prægrandes argenteasque & inauratas super humeros elevatas sustinebant, utrinque dispositi bini & bini.

Sedilia ordinum.

IN ipso imo pavimento, & per utrumque Templi latus sedilia longo ordine se porrigebant, & amplissimi confessus speciem referebant: instrata erant tapetibus. Partem dextram occuparunt Antistites, ad quam se cōtulere post factam rem divinam: sinistram Magnates. Vbi desinebat uterque hic ordo, & ex utraque parte sequebantur cæteri Proceres Castellæ, & Urbium Procuratores. Inter Antistites (si demas Patriarcham Indiarum, qui ut supra dixi, hic etiam locum principem obtinuit) prærogativa loci, & sessionis, & iuramenti exhibendi ex inaugurationis antiquitate apparuit. Nulla fuit inter Magnates, neque inter reliquos Proceres; quam tamen servarunt Procuratores ex dignitate Urbium, que eosdem allegarunt. Contectio inter Burgenses & Tole-

tanos

tanos eadem quæ aliàs; ut & modus quo sedata, sed hæc posteriùs. Magnatum & Procerum filij qui decimumquattum ætatis annum peregerant admiſsi ad dandũ sacramentum: sederunt inter ipsos Proceres, inter quos etiam filij primigenij Magnatum. Peragitur sacrũ Pontificali apparatu eaque maiestate, quæ decebat celebritatem diei, & Antistitem facientẽ. Is, ut dixi, erat Eminentissimus Cardinalis Zapata, supremus Fidei Quæſitor, qui si unquam eo die maximè splendoris dedit cõsuetã documenta. Satellitium vestivit holoserico damasceno, purpurei coloris, pallium datũ omnibus è purpura aureis torulis distincta.

Regressus Principis ad solium.

Finito sacro, Princeps è Cubiculo proximo Regijs cortinis, in quo præstolabatur sacri finem ad cortinas easdem Regias reducitur, teditque ut suprà est descriptum, donec Cardinalis exuit casulam & cappam induit. Inde sistitur Princeps ad aram maximam deductus ab utroque Patruo, & susceptoribus Carolo & Ferdinando. Ritu & cæremoniã consuetã inungitur oleo chris-matis ab eodem Antistite. Cætera officia decenter præstitit Patriarcha Indiarum summus Aulæ Sacellanus ut caput tenelli Principis fasciã alligare, & oleum abstergere micã panis: adstabant reliqui Antistites. Curio Aulæ & Sacelli Receptor; ille sacrum oleũ, iste panem gestavit, alijs Aulæ item Sacellanis alia ministeria data, candela, mantilia, polubrũ. Principi, quasi omnia esset præmeditatus, nihil novi accidebat: candela, cùm fuit offerenda, manu prensat & offert. Astantes lætus stupor, Regios parentes gaudium percellit.

His peractis Cardinalis ita ut erat indutus, confidet paulò subter aram maximam. Mensa sternitur, in qua Evangeliorum liber apertus, supra quem Cruz Domini
im-

imposita. Antistites è superiori tabulato descendunt, rectaque prius decenter inclinatis ad Regium solium corporibus, destinata, ut bis dixi, sedilia imi pavimenti, dextrique lateris suo ordine petunt, occupantque.

Præitio iuramenti.

TV M Fœcialis antiquior silentio imperato, & ad ordines conversus adstantesque contenta voce iubet omnes esse attentos ad ea, quæ ex prolixiori scripto essent audituri, & pertinentia ad sacramentum Principi exhibendum. Quo locuto Senator Castellanus antiquior, & è Consiliarijs Cubiculi scriptum ipsum non breve protulit, & ad solium Regium prius se inclinans altâ item voce legere incoepit. Scripti summa hæc erat. *Carolus & Ferdinandus Regios fratres, & Castellæ Infantes, presentes Ordines unanimes & concordés Serenissimo Baltassari-Carolo iusiurandum dare, eundem agnoscere Principem Hispaniarum, & Regnorum unitorum, dum parens Philippus IV. vixerit, eo vero mortuo Regem & Dominum. Hoc iuramentum non coactos, non invitos, sed voluntate libera, & spontanea exhibere, qui ut clientes fidi amantesque subditi fidem & obsequium ut supremo Domino semper probabunt, eaque omnia more maiorum. Qui secus fecerint, pœnas dabunt, & luent exsolvendas à perfidis, & periuris solenne ipsum sacramentum homagium dictum, dicent ea formula, quam præibit Dux Alcala, quem ad id præstandum Rex elegerat. Haftenus Senatoris verba. Sed Dux omni laude cumulatus præter hoc honorificentie genus quod in tanta celebritate maximi fit, & à summatis ambitur aliud beneficentiae Regie munus die præterito reportarat. Regis beneficio decreta illi fuerat Sicilia, non abdicato titulo Proregis Neapolitani, cuius præfecturam gerebat. **BONUM FACTUM**, *ò Sicilia, numera hunc diem lapillo meliore: cædidus tibi illuxit, & licet dicaris Solis insula, nescio an videris**

deris nitidiorum. Saturni aurea secula non requires: current gemmea. *Reconde in tua horrea hunc fructum Regiæ liberalitatis. Beaberis felicius, luculentius ditaberis, qualibet tua messe fertilissima.* Latinè te alloquor, non Panegyricè. Dux proinde Fœcialis voce iussus fuit ascendere, ut in eius manus ordines homagium præstaret, eâque formulâ & ritu, quem mox subdam.

Infans Carolus iurat, & præstat homagium.

VERùm prælectâ abs Senatore iuramēti formulâ, in eius verba incipiunt Principi iurare. Qui primus accessit, fuit Carolus Patruus. Is enim primus prodijt è solio Regio: sistit se ad extremam oram tabulati; Aræ maximæ se inclinat, deinde Regi & Reginæ, tum ad Cardinalem Zapatam sedentem, & sacris vestibus indutū accedit, & genuflectit, à quo hæc audit: *Altitudo vestra iurat tactis sanctis Evāgelij, & Cruce Domini se facturū, servaturum omnia, quæ in prælecto scripto iurisiurandi continentur? Sic illum Deus adiuvet? Respondit: Ita iuro, Amen.* Surgit, & discessurus inclinatur se iterum Aræ maxime, deinde rectâ se confert ad Regem fratrem, & in genua procumbens, præstat homagium hoc ritu: iunctis manibus, & in manus Regias inditis hæc promittit, quæ Rex præibat. *An semel, bis & ter; semel bis & ter; semel bis & ter, more & consuetudine Hispana homagium concipis, & quod in prælecto scripto est recitatum, iuras præstare & servare? Respondit: Ita iuro, Amen.* Tum ad Principem accedit, ante quem genuflexus, manum deosculatur. Iterum Regem adit, & flexis genibus manum etiam petit deosculandam, quam vix concessam, Rex collo iniecit peramanter. Ad Reginam pergit, quæ surrexit adveniēti, & suscepit gratulabunda: vult Carolus idem reverentiæ signū edere, dexteræ scilicet deoscultationem; manum poscit, sed nō impetrat, & certatur de obsequio. Planè Carolus in hac actione omnium in se oculos cōvertit. Indoles Austriaca,

C

ut

ut in eo eluxit! quanta in ore gravitas, quanta gratia, quam
cōpositus aspectus! in itione, & rediione ad Cortinas Re-
gias, transitione ante Regem fratrem, & nepotē Principem,
quam compositæ animi, & corporis propensiones, incli-
nationes! Proludium dignum tantâ celebritate.

Infans Ferdinandus.

EXcepit ceremoniam Ferdinandus, & pari maiestate; de
qua nihil detraxit modesta verecundia: non modò pur-
pureus color in vestitu, qualis decebat Cardinalem, vultus
etiam purpuratus amoris signa, & lætitiæ spirabat. Omnia
ver floridū agebant. cuncta ritè, & decenter præstitit, quæ
Carolus frater: cum Rege & Regina de obsequio etiā cer-
tatum: à qua manum deosculandam nō impetravit, & ne-
que à Rege, quòd Cardinalis. Princeps tenellus in accessu
Ferdinando manum non porrexit, sed expandit brachiola,
quasi advenientē amplexurus: quæ res omnes gaudio per-
fudit, & favorabilem clamorem excitavit. Hac promulside
animos spectantium exhilaravit: edoctus ita fuerat, ut ac-
cedentes Patruos ulnis exciperet, manum non porrigeret.
Sic iurarunt, & homagium præstiterunt Regij fratres Ca-
rolus & Ferdinandus. Quo facto, remota est Crux, quam
sunt deosculati, & alia sacrosanctis Evangelijs est imposi-
ta: quod ubi effecit Patriarcha Indiarum descendit ad An-
tistites.

Dum Regij fratres antedicta obsequia detulêre, omnes,
quibus erat ius sedendi, ut Ordines, Legati, Gynecæi
Pu: llæ & Matronæ, steterunt: Regina cum uterque Regi
præstitit homagium initiò surrexit; sed dum Carolus con-
cepit utrumque sacramentum Ferdinandus semper stetit,
cui ille eandem reverentiam repondit.

Episcopi iurant.

Tum Fœccialis elatâ voce, & Hispano sermone Episco-

pos accedere, non tam imperat, quàm invitat: *Episcopi accedite ad sacramentum.* Quo audito initium accedendi fecit Patriarcha Indiarum, & summus Aulæ Sacellanus, deinde alij, ordine, quem descripsi in sessione. Ante Cardinalem Zapatam genuflectebant, & tactis sacrosanctis Evangelijs, cū de osculatione Crucis in hæc verba, quæ Cardinalis patrio sermone singulis præibat, iusiurandum exhibebant.

Iuras præstare & servare quicquid è scripto recitatū audisti, sic te Deus adjuvet, & hæc sancta Dei Evangelia? Respondebat Antistes: *Ita iuro, Amen.* Hinc procedebat ad homagium præstandum iunctis manibus, & inditis in manus Ducis Alcalæ, qui in hæc verba, & Hispano etiam idiomate eosdem singillatim interrogabat: *An semel bis & ter, semel bis & ter, semel bis & ter, more & consuetudine Hispana homagium exhiberēt, & quæ è scripto audierint promitterent servare & præstare?* Respondebant: *Sic iuro, Amen.*

Dux ipse Fœcialis voce, ut antedixi, ad id munus vocatus fuerat, & Cardinali Zapatæ paulò remotior adstabat, ante quem tamē in genua nemo procubuit, licet sacramentum exhiberet. sed Antistites post præstitū utrumque hoc iuramentum ad Regium solium se conferebant, & venerabundi Principis manum deosculandam accipiebant. Regē deinde & Reginam adibant, idem observantiæ & subiectionis signum exhibituri, sed abnuebant, & manum non permittebant (ut neque aliàs Sacerdoti inferioris ordinis) ob reverentiam adversus Ordinem consecratum.

Magnates XII.

EXpeditâ Antistitum cæremoniâ, iterū Fœcialis inclamavit, & eadem formula: *Magnates accedite ad sacramentū.* Primus prodijt, ita ut sedebat, Comes Olivarius, Dux de Sanlucar, qui Regi Maximo (Regiæ & supremæ voluntatis observator) tantæ Imperij, & negotiorum moli sustinendæ succedaneos humeros novus Hercules accōmodat: verè

Proxima cervix, p̄deris immensi. Cultus Comitum erat is, qui decebat ministerium Palatinū, quod exercet, hoc est, summam Præfecturam Regij stabuli: ocreas albas & perpolitas induerat, calcaria pedibus addiderat. Subsecuti sunt reliqui Magnates. In eundo & redeundo propensiones & inclinationes corporis erant spectandę. Prima & pia veneratio erat ad Aram maximam, altera ad solium Regium, & Regias personas: tum Matronas & Puellas Gynecæi, in transitu demum Legatos Principum salutabant. in Cardinalis & Ducis Alcalæ verba iurarunt ritu & ceremoniâ quâ Antistites. Ad Regium solium deinde ibāt deosculaturi Principis manum, tum Regis & Reginae. In eundo & redeundo gestus facti, ut dixi, & compositi ad omnem reverentiâ. Rex singulos accedentes, atque eâ, quâ par est, observantiâ gratulâtes benignè excipiebat, aliquos cōpellabat.

Proceres XLII.

Postquàm Magnates suum obsequiū detulere, Fœcialis Proceres venire iubet. *Accedite Proceres:* qui ex dignitate loci quem fortè occuparunt, accessere, & sicuti Magnates utrumque solenne sacramentum dixere. omnes testatâ reddere volebant ore, & oculis animi indicibus lætitiâ huius diei, quam mente conceperant. Proceres aliquot licet in Aula morarentur, neutrum sacramentum concipere, quod inter Magnates recenseri, & sedere vellēt. Unde abfuere à cæremonia solenni, ne officerent suo iuri & familiæ.

Procuratores XXXIV.

Post Proceres iubentur adesse Procuratores Urbium: duos allegat quælibet Civitas: venerunt bini & bini ex Civitatis prærogativa: quam tenent etiam in sessione. Initiò inter Burgenſes & Toletanos (nota est contentio inter utrosque de Regia & Regni capite) de loco principe est certatū. Certatim ivere ad iuramentum dandū; licet Burgen-

gentes dextrum latus semper retinerēt. Sed dū Regias personas venerantur, Rex ad contentionem, ut moris est, derimendā: *Iurent Burgenses*, inquit: *Nam Toletani faciēt quod ipse iussero*. Isti hoc audito; dictis Regijs acquievēre, & ad sedes suas reversi, cæteris etiam de loco concessere, & eo iurarunt, quem mox dicemus.

Præfetti Aulae XI.

Post Urbium Procuratores accessere ad iusiurandū Præfetti domus Regiæ, tam qui Regis, quàm qui Reginae officijs Palatinis præfunt: priores Regis; posteriores, Reginae, accessere, ordine quē designavit antiquitas ministerij. Veniebant suis baculis innixi piâ animi, & corporis propensione. Hos excepit Dux Albanus summus Aulae Præfectus, deinde Comes Oropesæ enses tantisper tradens uni ex Cubicularijs Regis, qui fuit Comes S. Stephani. Sed Comitē ipsum Oropesæ, quia impubes à sacramento ætas arcebat, indulgentiâ tamen Regiâ iuravit. Gladium debuerat interea sustinere Marchio Leganesius, ut Subpræfectus stabuli Regij. Sed intentus equis, & rhedis disponendis ad regressum in Aulam non potuit vicarium illud munus exercere. Omnium postremi fuere Procuratores Toletani cuncti in manus, & verba Cardinalis, Ducisque iuramentū & homagiū dedere. Sed restabat Dux ipse Alcalæ, cui omnes designatione Regis sacramentum exhibuerāt, Hispano more homagium, ipse adhuc nemini. Iuramentum primū Cardinalis potuit exigere, alterū recipere debebat Comes de Oropesæ, cui ea prærogativa debetur iure hæreditario, sed ætas fuit impedimento. Vnde Comes petierat, ut hoc munus Duci Albano gentili & consanguineo iniūgeretur, ne generis prærogativa, vel unicâ vice (& cū causa) ad alienam familiâ delata assereretur. Annuerat Rex: unde Dux Alcalæ in verba Ducis Albani iuravit, tenens manus iunctas, & inditas manibus alterius. Post utrumque iuramentum

cum Dux idem Principi, Regi & Reginae obsequia detulit, quæ honoris officia grata sibi fuisse cū antea cto munere benigno loquaciū oculorū nutu utriusq; maiestas declaravit.

Cardinalis Zapata iurat.

Verū Cardinalis Zapata factis operatus neutrū sacramentū exhibuerat: ut utrumq; daret, Pōtificales vestes exuit; induit se simili apparatu D. Alphonsus Peresius Gufmanius, Patriarcha Indiarum, & summus Aule Sacellanus: cui Cardinalis iuramentū præstitit, homagiū verò Duci Alcalæ, in verba quæ ambo præivere, & omnia peregit, quæ reliqui Antistites: cū hac tamē differentia, quòd post deosculatam manum tenelli Principis, à Rege cū illum adijt in accessu & recessu, transituq; aperto capite salutatur, Regina adsurrexit venienti; manum utrique voluit deosculari, sed non obtinuit à Rege; licet extorserit à Regina. Regis & Reginae humanitas cum obsequio Cardinalis certarūt, qui cū sit urbanissimus & lepidissimus, postquā Regi & Regiæ proli prospera est precatus, sibi etiam, licet septuagenario maior pollicitus est longiorem ætatē, ut scilicet quē eo die tenellum Principem inaugurarat, sacroq; oleo inunxerat, procedēribus annis lectissimæ sponsæ matrimonio copularet, natoq; ablueret fonte lustrali.

Denique ad Regem accessit Secretarius cubiculi medius inter duos Graphiarios Regni, quem patrio sermone in hæc est allocutus. *Probatne Maiestas vestra, suscipitq; sacramentum & homagium, quod Infantes Carolus & Ferdinandus, Antistites, Magnates, Proceres, Procuratores Urbium dederunt in nomen & verba Serenissimi Baltasaris-Caroli, ut Hispaniarum Principis, dum Maiestas vestra felicissimè & diutissimè vivet; postquā verò vivere desierit, ut Regis legitimi, & horū Regnorum Domini? Iubet etiā huius rei syngraphas assertorias reddi urbibus, oppidis, pagis quæ illas petierint? Tū petit codicillos dari, quibus absentes ad idem sacramē*

um concipiendū adigatur? Rex respōdit: *Ita probo, mado, peto.*

Atque hic tandem solennitatis & rituum finis fuit. Duravit celebritas, ut dixi, quatuor fermè horas: tenellus Princeps nondum trimulus semper ferius, quod vix fuit credibile non intuenti

Reversio ad Aulam.

Eodem die è Coenobio Hieronymiano reversum ad ædes Regias: viâ quæ rectâ ad illas ducit, exornata fuit aureis & sericis peristromatis, quæ è podijs è pergulis dependebant. Præcedebant Pueri honorarij equitantes, Procuratores Urbium, Iudices urbani, Proceres, Magnates: Antistites non adfuere. In rheda, quam sex equi maculis bicoloribus trahebāt, Regina sola vehebatur: ad dexterum latus Rex adequitabat: sequebantur Regij fratres Carolus & Ferdinandus, hic mulo vectus, ille generoso equo. Pedibus incedebāt honoratiores è Palatinis, maximè qui equili Regio dant operam, & cum ijs Pædagogij Regis & Ferdinandi. Princeps ponè veniebat in lectica aureis pannis cooperta cum Heroïna Olivarensi, & Comitissa Salvaterræ, à qua gerebatur in ulnis. Olivariensis sedebat è regione. Omnia ad lætitiâ & hilaritatem personabant: claudabant agmè rhedæ, quibus Matronæ & Puellæ Gynecæi vehebantur: adequitabant verò, qui Aulico & urbano more Puellarum Aulicarum obsequijs se mancipant. In vestibus quas induerunt Puellæ Palatinæ, elegantia & magnificentia tenuit suum regnum: opere phrigio filis aureis distinctæ conspiciebantur, sed virorū elegantes potius quàm sumptuosè apparuere. Ita voluit Rex frugalissimus: & leges sumptuarias, quæ vestes acu pictas, vetant, neque in tanta celebritate permittit antiquari. Cœlum favit solennitati: nullus dies iucundior: circa occidentem solem aër visus perturbari, sed continuit plusculū aquæ, donec Rex & comitatus Aulam est ingressus.

Decursio.

Subsecuti sunt publici & compitales ignes. Sequētib;
 noctibus flos Procerum, & Magnatum tribus locis lar-
 vati & divisi in contubernia decurrerūt in area Palatij, pla-
 teæ maioris, & Regij Parthenopæi, in quo virgines degunt,
 quas à nudis pedibus appellamus. In Satellitio multorum
 numerus, & varietas vestium plausibilia fuere. Magnâ &
 mirâ prorsus omnium industriâ. Fulgentes phaleris equos
 generosos (Hispanos dicere sufficit) regebant frænis, ur-
 gebant stimulis. sed potius in speciem, quàm quod artem
 equorum innata virtus postularet: in decursu vix terram
 tangere videbantur. Hoc ad terminum propinquante, iste
 claustris erumpebat, ille se cursui præparabat: unius finis
 principium alterius erat: collucentes faces gestabant fa-
 muli decurrentium, quæ diem reddebant.

In tanta Procerū claritate, qui in descripta solennitate,
 decursuque, & in omni pompa cultissimi intet fuere; nemi-
 nem appellare suo nomine fuit consilium. Nā cunctos erat
 prolixum, & excessisset fines narratiunculæ; paucos invi-
 diosum, & iustè conquererentur prætermisisti quasi indig-
 nè, & iniquè factum. Abstini etiam à nomenclatura om-
 nium, qui sacramentum conceperunt, quòd eam subijciat
 narratio Hispano sermone conscripta: qui tamē velit sū-
 mam inire, enumerabit Infantes II. Cardinalem I. Patriar-
 cham I. Archiepiscopum I. Episcopos V. Magnates XV.
 Proceres cum filijs natu maximis XLII. Præfectos Aulæ
 XI. Posceret etiā homo curiosus alia minutiora, & præter
 nomina vestitus vellet, & satellitia descripta, aliasque Au-
 licas & urbanas elegantias. Mihi non licet esse prolixiori:
 inaugurationis ritum & cæremonias in exterorum & ami-
 corum gratiam scribere volui, pro dignitate non potui, ta-
 met si cum de rebus agitur ab offētatione submotis, quid dicatur
 spectandum sit, non quali cum amœnitate dicatur. Arrobis
 aiebat lib. 1. adversus Gentes.

52621657